

Yrityskaupan hyväksyminen: Oy Hartwall Ab / Pernod Ricard Finland Oy

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ("KKV" tai "virasto") on 26.11.2024 ilmoitettu järjestely, jossa Oy Hartwall Ab ("Hartwall" tai "ilmoittaja") hankkii määräysvalan Pernod Ricard Finland Oy:ssä ("Pernod Ricard Finland" tai "kohde").¹

1 Yrityskaupan osapuolet ja ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

Hartwall on tanskalaisen **Royal Unibrew A/S**:n kokonaan omistama tytäryhtiö, joka valmistaa, maahantuo ja jakelee alkoholittomia ja alkoholillisia juomat tuotteita Suomessa vähittäismyynti- ja horeca-kanaviin² sekä verovapaan ja matkavähittäismyynnin kanaviin. Ilmoittajan tuotevalikoimaan kuuluu muun muassa vesiä, virvoitusjuomia, oluita, siidereitä ja ready to drink -juomasekoituksia ("RTD") ja long drink -juomia sekä viinejä ja muita alkoholijuomia. Ilmoittaja harjoittaa lisäksi muilta valmistajilta ja maahantuojilta hankkimiansa juomat tuotteiden tukkumyyntiä ravintoloille, hotelleille ja muille horeca-sektorin asiakkaille.

Pernod Ricard Finland valmistaa, maahantuo ja jakelee alkoholillisia juomat tuotteita Suomessa vähittäiskaupan, horeca-myyntin sekä verovapaan ja matkavähittäismyynnin kanavissa. Pernod Ricard Finland valmistaa sen valikoimaan kuuluvia alkoholijuomia sekä kolmansien osapuolten juomat tuotteita Turussa sijaitsevalla tehtaallaan. Sen tuotevalikoimaan kuuluvat muiden muassa Minttu- ja Swing-tuoteperheet, paikalliset vodka- ja viinamerkit Suomi Viina, Pohjan Poika ja Tapio sekä paikalliset liköörit, kuten Lapponia ja Valkia. Pernod Ricard Finland ei toimi juomat tuotteiden tukkumyynnissä, mutta se tarjoaa Turun tehtaallaan alkoholillisten ja alkoholittomien juomat tuotteiden sopimusvalmistusta.

Ilmoittajan mukaan molemmat yrityskaupan osapuolet toimivat alkoholijuomien valmistuksessa, maahantuonnissa ja jakelussa. Osapuolten toiminta on päällekkäistä alkoholillisten juomat tuotteiden valmistuksessa ja myynnissä eri jakelukanaviin.³ Ilmoittaja on tarkastellut osapuolten valmistamien, maahantuomien ja jakelemien alkoholillisten juomat tuotteiden markkinoita

¹ Yrityskaupan yhteydessä kohteelle siirretään Pernod Ricard -konserniin kuuluvien The Absolut Company AB:n ja Pernod Ricard Denmark A/S:n tuotemerkit Rosita Wine, Caprice, Aurora Wine, Kirsberry, Marezzo, Carlshamns, Cederlunds, Solbacka ja Eau de vie. Kyseisten tuotemerkkien muodostama portfolio siirtyy yrityskaupan myötä ilmoittajalle osana kohdetta.

² Horeca-lyhenne tulee englannin kielen sanoista hotels, restaurants ja catering.

³ Lisäksi ilmoittaja hankkii ja myy tukkutoiminnassaan tiettyjä kohteen tuotteita. Ilmoittajan näkemyksen mukaan osapuolten välillä ei kuitenkaan ole yrityskaupan kilpailuvaikutusten kannalta merkityksellistä vertikaalista suhdetta, koska tukkutoimintaa ei ilmoittajan mukaan tule tarkastella omana jakeluportaanana. Ilmoittajan ja kohteen välillä ei ole kilpailuoikeudellisesti merkityksellistä vertikaalista tai horisontaalista yhteyttä juomat tuotteiden sopimusvalmistuksessa.

tuotteiden ominaisuuksien perusteella kussakin jakelukanavassa⁴ erikseen ja toimittanut virastolle markkinatietoja päällekkäisistä segmenteistä.⁵

Tarkasteltaessa vähittäismyyntikanavaa osapuolten toiminta on päällekkäistä väkevien alkoholijuomien, viinien ja alkoholillisten panimotuotteiden segmenteissä. Väkevien alkoholijuomien segmentissä osapuolten toiminnassa on päällekkäisyyttä maustamattomien vodkien, maustettujen viinien, marjaliköörien, mausteliköörien, kermaliköörien ja muiden liköörien sekä kahviliköörien alasegmenteissä. Viinien segmentissä osapuolten toiminta on päällekkäistä valkoviinien, aromatisoitujen ja muiden mietojen viinien, hedelmäviinien sekä mietojen glögien alasegmenteissä. Alkoholillisten panimotuotteiden segmentissä kumpikin osapuoli tarjoaa siidereitä ja RTD-juomasekoituksia.

Tarkasteltaessa horeca-myyntikanavaa osapuolten toiminta on päällekkäistä väkevien alkoholijuomien ja viinien segmenteissä. Väkevien alkoholijuomien segmentissä osapuolten toiminta on päällekkäistä maustamattomien vodkien ja viinien sekä marjaliköörien, mausteliköörien, kerma- ja muiden liköörien sekä kahviliköörien alasegmenteissä. Viinien segmentissä kumpikin osapuoli tarjoaa aromatisoituja ja muita mietoja viinejä sekä mietoja glögejä.

KKV on tarkastellut yrityskaupan kilpailuvaikutuksia ilmoittajan esittämän mukaisesti. Asian ratkaisu huomioiden markkinamääritys on voitu jättää avoimeksi.

2 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan yrityskauppa ei kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla olennaisesti estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

KKV on selvittänyt yrityskaupan kilpailuvaikutuksia käyttämällä Alkon myyntitilastoja vuosilta 2016–2023 ja käymällä läpi osapuolten sisäisiä asiakirjoja. Asiakirjat ovat koskeneet muun muassa yrityskaupan ratiota sekä tuotelaanseerausten suunnitelmia ja seurantaa. KKV on lisäksi lähettänyt lausuntopyyntön osapuolten tärkeimmille kilpailijoille, asiakkaille ja tavarantoimittajille sekä toimialajärjestöille.

⁴ Kumpikin osapuoli tarjoaa tuotteita verovapaan matkavähittäismyyntin jakelukanavaan, mutta niiden toiminta ei ole päällekkäistä tarkasteltaessa juomatyyppikohtaisia (väkevät alkoholijuomat, viinit, alkoholilliset panimotuotteet sekä alkoholittomat juomat) segmenttejä.

⁵ Ilmoittaja on toimittanut vähittäismyyntikanavan markkinatietoja Alko Oy:n ("Alko") tuoteryhmäjaottelun kolmannen tason mukaan. Horeca-myyntikanavan osalta ilmoittaja on toimittanut tietoja Valviran myyntitilastoissa käytetyn tuoteryhmäjaottelun perusteella, jonka jaottelu ei ole yhtä hienojakoinen kuin Alkon jaottelu. Lisäksi Valviran myyntitilastot sisältävät ainoastaan volyyminperusteisia tietoja.

KKV:n kuulemat toimijat ovat suhtautuneet yrityskauppaan pääasiassa neutraalisti. Eräät lausunnonantajat toivat kuitenkin esille juomien tukkujakelun keskittymiskehityksen ja ilmoittajan vahvan aseman juomatuotteiden tukkumyyjänä horeca-myyntikanavassa. Lausuntopalautteessa todettiin myös ilmoittajan tuotevalikoiman laajentuvan yrityskaupan myötä suosituilla tuotteilla, joiden saatavuus on tärkeää kilpaileville tukuille.

Ilmoittajan toimittamien tietojen ja KKV:n selvitysten perusteella osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus nousee yrityskaupan myötä huomattavaksi kermaliköörin myynnissä vähittäismyyntikanavassa. Ilmoittajan asema kyseisessä tuotekategoriassa on vahva sen jakeleman suosituksen Baileys-kermaliköörin vuoksi. Kohteella on kyseisessä tuotekategoriassa yksi tuote, vuonna 2023 lanseerattu Minttu Cream Mint & Chocolate. Viraston selvitysten mukaan yrityskaupan aiheuttama lisäys ilmoittajan markkinaosuuteen kermaliköörin ja muiden liköörin alasegmentissä sekä vähittäismyynti- että horeca-kanavassa jää kuitenkin vähäiseksi. Lisäksi viraston selvitykset osoittavat, että Alkon kermalikööri- ja valikoimaan tulee vuosittain useita uusia tuotteita, jotka aiheuttavat kilpailupainetta osapuolten tuotteille. Valikoimasta myös poistuu vuosittain useita tuotteita, mutta uusia tuotteita on kuitenkin ollut selvästi enemmän kuin poistuneita tuotteita.

Viraston selvitysten perusteella ei myöskään voida pitää todennäköisenä, että ilmoittajalla olisi kyky ja kannustin sulkea pois muita tukkutoimijoita horeca-myyntikanavassa olemalla tarjoamatta tuotteitaan niiden jaeltavaksi.

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto hyväksyy yrityskaupan, jossa Oy Hartwall Ab hankkii määräysvallan Pernod Ricard Finland Oy:ssä.

4 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 21, 22, 24, 25 ja 26 §.

5 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 49 a §:n mukaan siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

6 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa erityisasiantuntija Aino Jankari, puhelin 029 505 3032, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Erityisasiantuntija

Aino Jankari